

**Economic Policy Reforms
Going for Growth - 2007 Edition**

Summary in Turkish

**Ekonomik Politika Reformları
Büyümeye Geçiş 2007**

Türkçe Özet

Özet

Birçok OECD ülkesinin geçtiğimiz on yıl içinde kişi başına düşen GSYİH bakımından lider ülkeler ile aralarındaki mesafeyi azaltmayı başaramamış olması, büyümenin ana itici güçleri üzerinde etkide bulunan temel politikaların yeniden değerlendirilmesini gerektiriyor. *Büyümeye Geçiş* iki yıl önce ulusal kamu politikaları ve bunların sonuçları arasında sistematik bir karşılaştırma yaparak OECD ülkelerinde refahın artırılmasına yardımcı olmak amacıyla yayınlanmaya başladı. Körü körüne taklit etmeye dönüştürülüp yozlaştırılmamak kaydıyla, başkalarının başarılarından ve başarısızlıklarından dersler çıkarılması bir yolda ilerleme kaydetmenin güvenilir bir yoludur. OECD ülkeleri arasında sosyal tercihlerde söz konusu olabilecek gerçek farklılıkların da hesaba katılması gerekmektedir, ulusal koşulların benzersizliğinin verimsiz politikalarda ısrar için gerekçe olarak kullanılmaması gerekir.

Büyümeye Geçiş'in birinci sayısında ekonomik performans ile arada iyi tanımlanmış bir bağlantı kurulan yapısal politika göstergelerine dayalı, yeni bir kıyaslama gözlem şekline başlandı. Ekonominin çeşitli alanlarındaki performans önlemleri ve OECD komiteleri ve personelinin ayrıntılı uzmanlık bilgilerinin yanı sıra bu göstergeler kullanılarak, her OECD üyesi ülke için beş politika önceliği çıkarıldı. *Büyümeye Geçiş*'in 2006'da çıkan ikinci sayısında ise, öncelikler olarak belirlenen politika alanlarında kaydedilen ilerleme izlendi ve yenilikçiliği uyaran politikaları hesaba katmak üzere yapısal gözlem çalışmasının temelini oluşturan göstergelerin kapsamı genişletildi.

Birinci sayıda olduğu gibi, *Büyümeye Geçiş 2007*'de tek tek tüm ülkeler ve Avrupa Birliği için gelecekte *kişi başına düşen* GSYİH'nın büyümesini teşvik etmesi en olası beş politika önceliği belirleniyor. Bu politika önceliklerinin en az üçünde politika özellikleri ve performansın uluslararası karşılaştırma yapılabilir göstergeleri temel alınmıyor. Diğer iki önceliğin mutlaka göstergelerle desteklenmesi gerekmiyor, fakat nicel

göstergelere dayanarak değerlendirilmesi her zaman mümkün olmayan bazı önemli politika alanlarının kapsanması için ülkeye özgü uzmanlık bilgilerinden yararlanılıyor.

1. Bölüm'de OECD ülkelerindeki büyüme performansında yakın geçmişte görülen genel eğilimler ile belirli performans zayıflıklarına eğilmek için tespit edilen politika öncelikleri özetleniyor. Bu öncelikli alanlar çerçevesinde yapılan belirli tavsiyeler 2. Bölüm'deki ülke notlarında daha ayrıntılı olarak işleniyor ve önceliklerin belirlenmesinde kullanılan politika göstergeleri 3 Bölüm'de sunuluyor. Ülke notlarında ayrıca tespit edilen soruna eğilmek için daha önce alınmış önlemler varsa bunlar da belgeleniyor ve yeni tavsiyelerde bulunuluyor.

Avrupa anakarasındaki birçok ülkede yüksek işsizlik oranları ve işgücünün düşük katılımının önemli bir endişe kaynağı olması veri olarak alındığında, bu ekonomilerdeki politika önceliklerinin çoğunluğunu işgücü pazarı performansının iyileştirilmesine dönük önlemler oluşturuyor. Düşük gelirli ülkeler ile Japonya ve İsviçre'de temel sorun verimliliğin artırılması olup, dolayısıyla öncelikler daha çok başta iletişim ağı sektörleri ve hizmetler olmak üzere, ürün pazarlarının serbestleştirilmesi üzerinde odaklanıyor. İngilizce konuşulan ülkelerin işgücü pazarı performansı genel olarak iyi, ama buralarda özellikle orta öğretimin iyileştirilmesi yoluna beceriler seviyesinin artırılması gerekiyor. Son olarak, çok sayıda AB ülkesinde mezuniyet oranlarını ve/ya da gerçekleştirilen öğretim ve araştırma kalitesini iyileştirmek için yüksek öğretim sistemlerinin güçlendirilmesi gerekiyor.

*4. Bölüm'de ise İş Stratejisi'nin yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde yapılan OECD araştırmaları ile işgücü pazarları hakkında mevcut çok sayıda araştırmalardan yararlanarak, istihdam sonuçlarını şekillendiren politika ve kurumlardan bazıları tespit ediliyor. Geçtiğimiz on yıl içinde işgücü pazarı performansında görülen değişikliklerin kısaca gözden geçirilmesinin ardından, genel olarak ve belirli gruplar için işgücü arz ve talebi *aracılığ*yla istihdam üzerindeki başlıca politika etkileri değerlendiriliyor; makro-ekonomik politikaların rolü ve mevcut çerçeve politikalarla etkileşimleri araştırılıyor ve varsayımsal reformların OECD ülkelerinde sağlayacağı yararlar inceleniyor.*

Bu bölümde, ortalama olarak, geçtiğimiz yirmi yıl içinde ülkeler arasında işsizlik eğilimlerindeki farklılıkların yaklaşık yarısının politika ve kurumlardaki değişikliklerden kaynaklandığı tespit ediliyor. Genel olarak, yüksek ve uzun süreli işsizlik yardımları, yüksek vergi yükleri ve katı bir şekilde rekabete karşı olan ürün pazarı mevzuatı işsizliği artırıyor ve işgücünün katılımını aşağı çekiyor. Tersine, son derece merkezi ve/ya da eşgüdümlü ücret pazarlık sistemleri ile aktif işgücü pazarı programları üzerindeki kamu harcamalarının bazı kategorilerinin işsizliği azalttığı görülüyor. Farklı politika paketleri benzer istihdam sonuçları verebilir, ancak bunların genel ekonomik performans ve kamu finansmanı üzerindeki etkisi mutlaka aynı olmayabilir.

Bu genel politikalar dışında, yaşlı çalışanlar, kadınlar ve gençler gibi belli sosyal grupların iş olanakları da daha özgül başka politikalardan etkileniyor. Örneğin, başka sosyal transfer programları ile kamu emeklilik sistemleri içinde yer alan erken emeklilik teşvikleri ileri yaşlarda istihdamı azaltıyor. Çocuk bakımı sübvansiyonları kadınların katılımını artırıyor, ama çocuk yardımları katılımı azaltıyor. Ayrıca, asgari ücretin fazla yüksek olması gençlerin iş olanaklarını zorlaştırabiliyor.

5. *Bölüm*'de rekabeti kısıtlayıcı bir ürün pazarı mevzuatının üretim tekniklerindeki en iyi uygulamaların uluslararası planda yaygınlaşmasını nasıl etkilediği araştırılıyor. Bu mevzuatın 2003 yılına dek nasıl bir evrim geçirdiğine; geçtiğimiz on yıl içinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri alanındaki hızlı gelişmeler karşısında verimliliğin yakalanmasını nasıl etkilediğine; ve rekabetin güçlendirilmesini amaçlayan reformların büyümeyi nasıl arttırıp OECD ülkelerinin verimlilik açısından birbirine yakınlaşmasına katkıda bulunabileceğine bakılıyor. Ürün pazarının serbestleşmesi yönünde genel bir eğilim olmasına karşın, mevzuat hâlâ imalat dışındaki sektörlerde rekabeti kısıtlıyor. Rekabeti kısıtlayıcı ürün pazarı mevzuatı üretim tekniklerindeki en iyi uygulamaların benimsenmesini yavaşlatarak verimlilik üzerinde olumsuz bir etkide bulunuyor. Ve bu özellikle bazı sektörlerde teknolojik ilerlemenin çok gerisinde olan ülkelere zarar veriyor.

Kısıtlayıcı mevzuat yeni teknolojinin yaygınlaşmasını en az şu iki yolla geciktiriyor: Kısıtlayıcı mevzuat, en son Bilgi ve İletişim Teknolojilerine sahip donanımlara yatırım yapılmasını teşvik etmiyor ve doğrudan yabancı yatırımlar aracılığıyla yurtdışından teknoloji alınıp yaygınlaşmasını azaltıyor. Örneğin, tahminler 1995-2003 döneminde her bir sektörde rekabeti zorlaştıran mevzuatın OECD içindeki en çok serbestlik seviyesinde olması halinde söz konusu ülkelerin yarısında yıllık verimlilik artışı yüzdesinin en az $\frac{3}{4}$ puan daha yüksek olacağını gösteriyor.

Tek tek OECD ülkelerine ilişkin son Ekonomik Araştırmalardaki derinlemesine gözden geçirmelerden yararlanan 6. *Bölüm*'de rekabeti etkileyen politikalar ele alınıp, bugüne dek sağlanan ilerlemeden ziyade hâlâ rekabetin önünde duran engeller üzerinde odaklanılıyor. Çoğu ülkede rekabet yasalarının yatay kartelleri yasakladığı, ama bazı durumlarda yaptırımların caydırıcı seviyelerin altında olduğu, özel dâvaların kapsamının sınırlı olduğu ve kartel üyelerinin kartel oluşumundan vazgeçmelerini sağlayacak hukuksal mekanizmaların yeterli olmadığı tespit ediliyor. Birkaç ülkede rekabet yasası devlet kuruluşları ve şirketleri için geçerli olmayıp, bu durum özel şirketlerle rekabette çarpıklığa neden oluyor.

Dahası, bazı ülkelerde mevzuat hâlâ bir dizi sektörde rekabeti sınırlıyor. Özellikle perakende dağıtım ve profesyonel hizmetler alanında söz konusu olan bu durum, *başka şeylerin yanı sıra*, ölçek ekonomileri, hizmetler alanındaki ticaret ve emek dolaşımı ile ilgili potansiyel verimlilik kazançlarını önlüyor. İletişim ağı sektörlerinde çözüm bekleyen başlıca sorunlar ise, farklı mülkiyet yapısına sahip (*ör.* yerli ve yabancı, kamu ve özel) firmalar arasında başta iletişim ağına erişim konusu olmak üzere eşit bir oyun sahasının nasıl oluşturulacağıdır.

Tüm OECD çapında hükümetler büyüme, istihdam ve kamu finansmanının güçlendirilmesine yönelik yapısal reformlar yapmaya karardır. Bu amaçların gerçekleştirilmesinin birçok ülkede geniş kapsamlı bir yapısal reform gerektirdiği de geniş kabul görüyor. Ama yine de, gerek ülkeler, gerekse politika alanları arasında eşit olmayan bir ilerleme sağlandı. Bunun bir nedeni ekonomi dışı bazı faydalı amaçların olası getirilerinden kaynaklanıyor. Ancak, reformun derinliği, kapsamı ve zamanlamasındaki farklılıklar aynı zamanda politik kısıtlamaları da yansıtıyor. Reforma direncin ardındaki faktörlerin daha iyi anlaşılması ve bunu aşmanın yollarının bulunması, “yapısal reformların politik ekonomisi”nin merkezinde yer alıyor.

OECD ülkelerindeki reform kalıplarının kısaca gözden geçirildikten sonra ekonomik ve politik koşulların ürün ve işgücü pazarlarındaki reform sürecini nasıl

etkileyebildiğine ilişkin son OECD araştırmalarının ele alındığı 7. Bölüm'ün konusunu işte bu tür politik ekonomi meseleleri oluşturuyor. Yapısal reform uygulamasını etkileyen faktörlere ilişkin verilerin gözden geçirilmesi, OECD gözlem süreçleri tarafından vurgulanan, geçmiş ekonomik reform deneyimlerinden çıkarılabilecek, olumlu ve olumsuz, bazı deneysel derslere işaret ediyor.

Birincisi, ekonomik analiz, pazara ağırlık veren reformların küresel olarak gelir artışına katkıda bulunmakla birlikte, bazı kimseler için en azından bunu telafi edecek önlemler olmadığında kayıplara da yol açabileceğini gösteriyor. Reforma muhalefetin dayanağını çoğunlukla politika değişikliklerinin bedelleri ile yararlarına ilişkin karmaşıklıklar oluşturuyor ve ekonomik amaçlar ile diğer amaçlar arasındaki alışverişler geniş kapsamlı ve şeffaf açıklamaların başarılı yapısal reformlar için zorunlu unsurlar olduğunu gösteriyor.

İkincisi, gerçekleşmesi zaman aldığı ve çoğunlukla dağımık olduğu için, reformların kazançları belirsiz olarak algılanıyor. Tersine, değişimden kayba uğrayacak olanlar kolayca kendilerini tespit edip reformların önünü tıkamak için birleşebiliyor ve böylece “statükonun tiranlığı”na yol açılıyor. Reform alanında toplu eylemin karşısındaki zorluklar kurumsal değişimin ana itici gücünün kriz olduğu bir duruma yol açıyor. Oysa bunun yerine, sonunda eylemsizliğin bedelinin reformun kısa vadeli bedellerini küçüleştirecek denli belirginleştiği durumlardan kaçınmak için, zamanında reform yapmak gerekirdi.

Daha iç açıcı bir not olarak ise, bu bölümde sunulan ampirik araştırmalar küçük ülkelerin zamanında reformlar yapmada daha atik ve ustaca davranabildiğini gösteriyor. Politik sistemlerin hükümet istikrarına elverişli olduğu ya da mali konumu kayba uğrayanlara yeterli ölçüde telafi olanakları sağlayabilecek güçte olan ülkeler için de aynısının geçerli olduğu görülüyor. Ayrıca, bazı reformların gerçekleştirilmesi diğerlerinden daha kolay olabilir: Mali piyasaların, uluslararası ticaretin ve bir ölçüde, ürün pazarlarının serbestleşmesinin işgücü pazarı reformlarına göre politik bakımdan daha az hassas olduğu görülüyor.

© OECD 2007

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Bu yayınlar OECD İnternet Kitabevi'nden ücretsiz olarak temin edilebilir
www.oecd.org/bookshop/

Daha fazla bilgi için, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü,
Haklar ve Çeviri Birimi'ne başvurunuz.

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation Unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Fransa

İnternet web sitemiz: www.oecd.org/rights/

